

Selektiv Mutisme

**3 TIMERS OPLÆG TIL ÅRSMØDE FOR
AUDIOLOGOPÆDER
NYBORG STRAND
09.04.2018
KL 14.30-17.30**

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

Mutisme kommer fra det engelske ord "mute" Der betyder "stum"
Mutisme betyder således stumhed at man er ude af stand til at tale. Det er den organiske brug af ordet

Mange organisk døve mennesker er også stumme fordi de ikke kan høre ordene og derfor ikke er i stand til at gengive dem, hvis man ikke kan høre sig selv kan man heller ikke høre om man udtaler et ord så andre kan forstå det. Men det er ikke det vi taler om her

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Mange organisk døve mennesker er også stumme fordi de ikke kan høre ordene og derfor ikke er i stand til at gengive dem, hvis man ikke kan høre sig selv kan man heller ikke høre om man udtaler et ord så andre kan forstå det. Men det er ikke det vi taler om her

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Selektiv mutisme er mentalt funderet og derfor mulig at behandle
- Selektion betyder at man selekterer eller sorterer i noget og selektiv mutisme er således en selekteret stumhed
- Oprindeligt blev diagnosen kaldt elektiv mutisme fordi man troede at der var tale om et valg
- Elektion = valg

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Men med årene fandt man ud af at der var tale om en gennemgribende angstlidelse
- Men en angstlidelse der fremstår lidt anderledes end de fleste andre angstlidelser
- De fleste angstlidelser karakteriseres ved at man frygter et eller andet og derfor undlader at gøre noget, er man bange for at blive overfaldet gå man ikke ud om aftenen er man bange for elevatorer går man ikke ind i dem.....

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Selektiv mutisme er et angstkompleks, og de lærde er uenige om angstens former
- separationsangst
- hvor barnet frygter at miste sin mor ***
- Men da Mor går, går barnet i stå
- Barnet sikrer sig derved moderens nærvær og opmærksomhed ved alene at kunne tale til hende, og for nogle børns vedkommende også til deres søskende og deres far, nogle til bedste forældrene, men en snæver kreds af udvalgte

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Barnet taler ikke til andre, det tør ikke og derfor kan det ikke
- Barnet er så bange for at sige noget til andre at dets stemme simpelthen stikker af
- Barnet står lammet og kan intet sige

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Da man først forstod dette ændredes navnet fra Elektiv til selektiv fordi der er tale om en selektion mellem trygge og ikke trygge mennesker
- Da lidelsen imidlertid ikke er organisk er der nogen der tror at børnene ikke taler fordi de ikke vil tale
- Både rigtigt og forkert

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Rigtigt fordi barnet i sin egen indforståethed ser det som en selvbeskyttelse at det ikke taler
- Forkert fordi man ikke bare kan vælge at blive sin angst kvit og så går angsten af sted
- Damen med den store hund på gården

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Når man er bange er man bange og skal have hjælp til at overvinde angsten
- Manden på broen
- Når der er tale om selektiv mutisme er vi inde i en lidt mere indviklet konstruktion

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Det er ikke i sig selv det at tale der er farligt det er konsekvensen af at ens mor ikke længere er 100% uundværlig i ens liv fordi andre vil kunne overtage hendes funktion hvis man kan kommunikere med dem
- Selektiv mutisme kan ses som en domino effekt der langsomt farvandles til et garnnøgle.

Cand. Psych. Aino Holme

- Når man ikke kan sige noget, bliver man i egen selvforståelse en som ikke bliver set og hørt på samme måde som andre
- Man går i offer
- Personlighedsstrukturen formes ud fra et offer selv billede en selvforståelse der spænder ben, når man husker på den

Cand. Psych. Aino Holme

○

- Man bliver delvist usynlig og herudaf udvikles en særlig form for social angst
- Mange siger derfor til barnet at barnet er genert, men disse børn er ikke generte
- Et genert barn er et stille barn der langsomt tør op
- Mutisten er en bulderbasse på hjemmefronten og der hvor hun/han føler sig tryk

Cand. Psych. Aino Holme

○

Selektiv mutisme

- Kombinationen af separationsangsten og den sociale angst, giver den præstationsangst som de fleste sætter som grundlaget for SM.
- Garnnøgle som hverken børn eller deres relaterede kan finde rede i
- Med angsten som grundlag vokser en vedholdenhed og en vrede

Cand. Psych. Aino Holme

○

Selektiv mutisme

- Der er to former for selektiv mutisme
- Den medfødte
- Den pludseligt opståede
- Den medfødte lidelse viser sig når barnet udvikler talesproget, for allerede her begynder de at selektere

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Den pludselig opståede lidelse viser sig efter en hændelse der for barnet var alvorlig
- Drengen i legehuset
- Pigen i Afrika

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Uanset om der er tale om en medfødt eller en pludselig opstået lidelse, er der tale om en genetisk prædisposition
- Angst i familien

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Mange familier kan fortælle at barnet allerede har været lidt tilbageholdende som helt lille sammenlignet med andre børn
- Dette bevirker at familien for at passe godt på deres ængstelige barn pakker barnet ind i vat og ikke stiller nær de samme krav til dette barn som de andre børn der evt. måtte være i familien eller blot jævnaldrene børn fra lignende familiekonstruktioner

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Hvad kom først hønen eller ægget?
- Bliver barnet ængstelig fordi disse mennesker er ængstelige??
- Eller bliver familien ængstelig fordi barnet er ængstelig??
- Begge dele på samme tid ☺

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Vi har således at gøre med en diagnose der intervenserer i hele familiemønsteret og muligvis har gjort det i generationer
- Børnene pakkes ind i vat, men bliver frustrerede over at de ikke kan udtrykke sig og ikke bliver forstået af deres omverden

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- De ophober en vrede
- De går i offer og ser sig selv gennem en offermaske
- Positionen gør dem mistænkelige og de vægrer sig derfor ved beslutninger
- Har brug for utrolig lang betænkningstid

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Vi er inde i en cirkel hvor barnet blot bliver påhæftet uden reelt at være med
- Derved trænes barnet ikke i samspil og som årene går vokser frygten for samspil så den kommer på højde med frygten for at tale
- Disse børn skal trænes i samspil

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Helt almindeligt samspil
- Fordi deres mødre har kommunikeret alt for dem er de simpelthen ikke i træning med at kommunikere ganske almindeligt
- Mange af dem har forventninger om at omverdenen forventer noget særligt af dem og de trækker sig derfor hellere eller prøver at leve op til de krav de ikke kender hvilket ikke altid giver det bedste resultat

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Mistroen er stor
- Vi har at gøre med et menneske som tror at omverden er imod ham/hende
- De vil ikke tvinges eller manipuleres, men selv bestemme, men det eneste de tør bestemme er ofte at de ikke vil udvikle sig
- Motivationen ligger i "lysthuset"

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Ingen har lyst til noget de er bange for
- Hvis man lider af en angst lidelse bliver andre ting man frygter, men som ikke er relateret til selve lidelsen forstærket
- Det virker voldsomt på familien der prøver at beskytte deres barn som de finder plaget nok i forvejen og så har vi startet en ond spiral der rækker ud over lidelsen

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Spiralen giver en oplevelse af uvirkelighed
- Et univers hvor alt kan ske
- Og hvor man overvældet af angsten ønsker at flygte
- I denne tilstand gør man sig ikke begreb om konsekvenser eller årsagsforklaringer

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Der bliver forskel på den verden man har i hjemme og den man har udenfor
- En slags usynlig følelsesbrydende væg opstår
- Og gengivelser bliver fordrejede i forhold til dokumentation

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Når dette mønster konstitueres er det svært at bryde fordi der griber ind i såvel mutistens som alle involveredes selvforståelse
- Pigen fra Tågerup – et friskt eksempel

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- **Familiestrukturen i hjem med et barn der lider af selektiv mutisme**

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Ved familien at de har et problem??
- Hvis et medlem af en familie har et problem er det hele familiens problem, fordi problemet og den der har problemet påvirker de øvrige familiemedlemmer med sin lidelse.
- Nogle familier opdager allerede problemet når barnet udvikler talesporg, og mange af disse tænker – det går nok over

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- I Nogle familier SER man slet ikke problemet , man ved simpelthen ikke at det findes
- De fleste familier påtaler ikke problemet ved start i vuggestuen, nogle fordi de ikke ved det findes, andre fordi de ikke ønsker at præsentere deres barn som et problem

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Der går derfor ofte lang tid inden vuggestuen opdager problemet og ofte bliver der intet sagt, barnet overføres som 3 årig til børnehaven og her opdages problemet i reglen, men der kan gå op til flere år før pædagogerne fortæller forældrene at barnet ikke taler
- Pædagogerne vænner sig hurtigt til det og tænker det kommer

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Medens dette står på ser familien problemet i flere og flere sammenhænge
- Sociale
- Familiære
- Det offentlige rum

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Problemet får så at sige lov til restere og at finde sin egen form
- Problemet er en indforstået selvfølge og slet ikke et problem
- Det bliver til et nyt problem

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Hvem ønsker intervention i noget der altid har været ok?
- Det gør forældrene når barnet skal i skole
- At starte i skole er en stor ting og ikke det tidspunkt hvor man har lyst at arbejde med egen personlighedsstruktur

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Søskende
- Fungerer ofte som talerør når der er gæster, eller i det offentlige rum
- Vandt til at barnet med SM kan være meget styrende når de er alene
- Kopierer ofte sm barnet hvis de er yngre/ hvis sm barnet er storebror/søster, men sjældent hvis det er sm barnet der er yngst

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Søskende til børn med SM har det som søskende til børn med andre handicap
- De sættes let i baggrunden og lærer at tage hensyn
- De store tager forældrenes beskyttende rolle
- De små kopierer eller forvirres over den skiftende position

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- **Når Mor skal give slip**
- Det er svært for en mor at give slip når hendes angstelige barn klamrer sig til hende
- Det handler om at finde balancen
- Mor optræder som flue
- eller en anden følger barnet

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Tror alle at det kan nytte???
- Nogle familier har medlemmer der ikke tro på at det kan lykkes at fange barnets stemme, det an give ekstra forhindringer
- Hvis forældrene ser problemstillingen forskelligt skaber det store spændinger i familien

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Det slider på familien
- Det er svært at være lillebror eller lillesøster til et barn med SM der derfor får mere opmærksomhed og langt mere omsluttende omsorg end de selv
- Der er brug for coaching af forældre og familien som helhed

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Coaching i retning af at der er lige krav for alle på alle andre punkter end at tale
- Tale er noget der skal arbejdes med

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Familien skal introduceres til begreberne
- "tillært hjælpeløshed" og
- Vedligeholdende faktorer

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Loven om status quo skal ophæves
- Vaner er svære at ændre
- Start i det små
- Start med at introducere begrebet ansvar i forhold til alder

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Det er alles ansvar i en familie at alle i familien har det godt
- Hvilke ressourcer er der i familien
- Hvordan får vi samlet familien så disse ressourcer kan udnyttes

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Tilbagemeldinger skal have høj prioritet
- Først når hele familien forstår at de alle er ansvarlige for at blive problemet kvit kan det rykke
- Introducer "Sæt nu"

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

• SKOLENS DILEMMA

- Hvordan er lærernes almene praksis
- Hvad sker der når en lærer fratages sine måleredskaber

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Skolen som er præstationsforum
- Lærerne som ansvarlige for processen, i forhold til skarpe læringsmål, men hvilken proces
- Familien forsvarer barnet og rollen mellem skole og familie bliver derfor let til en kamp

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Skolen sætter ind med de ressourcer de har
- En audiologopæd (for barnet taler jo ikke)
- En AKT lærer
- En skolepsykolog

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Flere og flere søger supervision
- Samarbejdet mellem skole og hjem er at altafgørende betydning
- Tag mobilen og iPadden i brug som dokumentation
- Husk at der kan være forskel på hvad et barn kan præstere hjemme og ude

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Der skal være plads til lærernes frustration
- Der skal arbejdes med S M A R T mål
- Små
- Målbare
- afgrænsede
- Realistiske
- Tids satte

Cand. Psych. Aino Holme

Selektiv mutisme

- Tilbagemeldinger og justeringer bærer dette arbejde
- Der skal laves en fællesmail
- Der skal aftales nyt møde inden det aktuelle slutter – skolernes kalendere er multiple

Cand. Psych. Aino Holme
